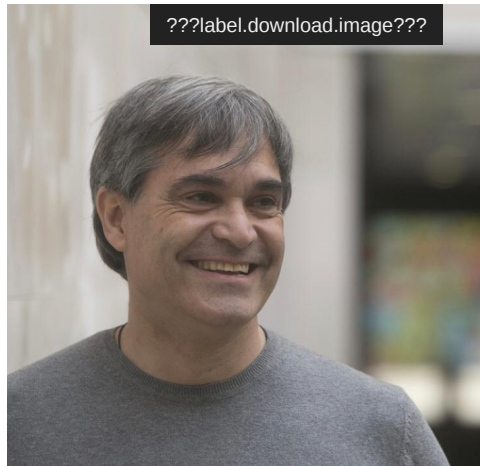




Amb ulls lleidatans

«Les petites lluites compartides són la base per demanar un estat propi davant d'un país que no et cobreix els mínims»



Xavier Eritja, diputat per ERC al Congrés. (Imatge cedida per ell)

Afable, entusiasta i realista, tres adjectius que defineixen la personalitat de Xavier Eritja, un lleidatà que des de fa quatre anys ocupa un lloc al Congrés dels Diputats.

El seu interès per la política va començar a través del món de la història, i de la divulgació. Va formar part de l'Ateneu Popular de Ponent, i amb el temps va acabar sent-ne president. L'Ateneu i les accions que s'hi duïen a terme van fer que, a poc a poc i sense que se n'adonés, la seva vida girés entorn de la política, trobant-se al capdavant de moltes lluites. Va ser també, secretari de l'Assemblea Nacional Catalana fins que li van proposar d'anar al Congrés dels Diputats: "jo sabia que era un salt abismal, que no té res a veure la política que es fa al Congrés i la política que es fa amb la gent, perquè els canvis comencen a la base, però després han d'arribar a la política institucional".

Què significa ser polític?

Ser polític és voler canviar els problemes de la societat. És interessar-te per tot allò que afecta a tothom, al col·lectiu social, i voler canviar-ho, transformar-ho, però saber que no ho pots fer sol. Hi ha diferents nivells en la política: la política de carrer, de mobilitzacions i la institucional, que és quan es professionalitza la política. La meva professió ara és la política, però l'he fet sempre, des de l'Ateneu Popular.

Per tant, no es pot ser apolític?

No. Sempre que es pren un posicionament ideològic, es fa política. No és una política institucional de partit, però sí una política de carrer, de mobilitzacions.

«Hem vist que davant d'una situació com aquesta som estructures que esdesfan»

A principis d'any, es contemplava l'arribada de la Covid-19 a Catalunya i al territori espanyol, i la posterior crisi econòmica?



Ens ha agafat per sorpresa. Se sabia que estava arribant i sabíem que hi hauria casos, però ens pensàvem que seria com una grip... també eren les notícies que corrien llavors... però ja hem vist les conseqüències. Quan ens n'hem adonat –i vam respondre tard– ho hem tingut a sobre. Hem vist que davant d'una situació com aquesta som estructures que es desfan.

Les relacions amb els altres partits i parlamentaris fora del Congrés ha canviat després de la pandèmia? Actualment hi ha més tensió entre partits?

Les primeres setmanes de la pandèmia hi va haver una mena de treva. Tots els partits vam donar un vot de confiança al Govern i vam deixar una mica de banda la política partidista. Després hem vist la mala gestió del Govern, prenent decisions que afavoreixen més a l'IBEX que a la sanitat... una secció de partits, com Vox i el Partit Popular, està utilitzant l'estrès que tenen PSOE i Podemos per crear tensió al carrer i per desgastar el Govern. Des de fa més o menys un mes la tensió és una batalla campal, i l'arma és la mala gestió del Coronavirus.

La gestió i les mesures adoptades pel Govern per fer front a la crisi de la Covid-19 són les correctes?

La gestió no està sent bona. L'Estat ho ha plantejat com un tema de seguretat nacional, no com un tema sanitari, que és el que realment és, per això fan tant ús del discurs militarista, el centralista, la importància del control de fronteres... més que un tema d'estat d'alarma s'ha gestionat com un estat d'excepció per la seguretat nacional.

La mala gestió del Govern té a veure amb les competències que moltes comunitats autònomes manifestàvem que tenim?

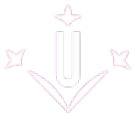
Les competències de sanitat les tenen les comunitats autònomes, que saben cadascuna com s'ha de gestionar, i moltes comunitats autònomes ho plantejaven tenint en compte les competències. El ministeri no té aquestes competències... és un ministeri buit que intentava donar ordres, però no coordinava. La seva forma de gestió és insuficient, es basa a mantenir l'estructura de l'estat, l'estructura del règim indemne i reforçar, si convé, l'estructura militar, el món financer i les estructures de l'estat. La gestió l'ha deixat a les comunitats, però sense cap responsabilitat. És una molt mala gestió, perquè no l'ha volgut assumir, només donava ordres. Nosaltres el que demanàvem era una coordinació. Volíem que es coordinessin accions conjuntes per tot l'estat, en diferents comunitats autònomes, però que cada comunitat tingués capacitat per confinar, per desconfinar, per actuar...

Ha arribat la coordinació?

Ha costat, perquè al principi ens assabentàvem de tot per les rodes de premsa que ofería el ministre o per les reunions que feia els diumenges el Sánchez. No hi ha hagut una coordinació, i moltes vegades havíem d'anar nosaltres a portar propostes per veure si les acceptaven, com si fóssim súbdits, no ciutadans. Aquest és el gran problema que té l'Estat espanyol: no creu amb la diversitat i amb la riquesa territorial, vol un control de les grans estructures del model d'estat que coneixem.

«A Catalunya les desavinences polítiques no vénen de la gestió de la Covid-19, vénen des de fa temps»

Com està afectant la pandèmia de la Covid-19 i tot el que està comportant (és a dir, el confinament, les mesures adoptades pel Govern, la crisi que es preveu...) a la política catalana?



A la política catalana hi ha una situació tensa des de fa temps. El fracàs relatiu de tot el que va passar a la tardor del 2017 va suposar una mena de decepció molt gran que ha suposat un esclat de tots els partits i lideratges. Fins i tot l'estructura de lideratge que hi havia entorn a l'independentisme s'ha fragmentat, sobretot perquè van posar a la presó a tots els que estaven al capdavant, i tots els nivells independentistes van quedar escapçats i barallats entre ells.

En aquest moment, però, amb la Covid-19 s'ha deixat de banda la qüestió política i les tensions entre els partits independentistes que plantegen models diferents per dur la gestió el millor possible. Penso que la gestió, des de Catalunya, s'ha fet bé... bé, a les residències de persones grans no s'ha fet bé perquè en estar privatitzades ha estat molt difícil saber què passava, però sí que hi ha hagut consens amb el tema de la gestió sanitària, a través de la conselleria de salut.

En l'àmbit de la gestió sanitària tenim gairebé més de quaranta anys d'experiència, i això fa que si passa una crisi com l'actual puguem superar-la. En canvi a l'Estat espanyol li ha suposat una crisi perquè no tenia els recursos ni l'hàbit de fer la gestió.

En l'àmbit català, hi ha hagut més desavinences polítiques des que va començar la crisi de la Covid-19?

A Catalunya les desavinences polítiques no vénen de la gestió de la Covid-19, vénen des de fa temps. La crisi del coronavirus ha posat sobre la taula les mancances de Catalunya, com les mancances econòmiques per exemple. Les mancances econòmiques, aquí, no s'han posat sobre la taula per fer política. Sí, s'han parlat de les retallades sanitàries que va fer el Govern de Convergència, i partits com la CUP han fet accions de protesta, però tot això ve de lluny, i la crisi del coronavirus ho ha fet ressorgir... són problemes estructurals de fa temps, però a Catalunya no hi ha hagut enfrontaments com hi ha a Espanya entre el Govern i diversos partits.

Quin futur s'espera per l'independentisme català després de la crisi de la Covid-19?

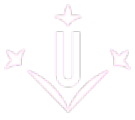
El que cal és remoure des de baix, sense buscar diferències. Amb això recullo les paraules d'algun sector, i ho crec així perquè vaig estar implicat en el teixit social de l'independentisme. Fa uns anys es va tenir l'èxit social perquè vam moure als partits, vam moure la política institucional, i vam remoure des de baix. L'Assemblea Nacional Catalana, al principi, era molt transversal, agafava gent de totes bandes. S'ha d'intentar que aquesta societat civil de la qual es basa l'independentisme sigui capaç de fer seure a tots els agents polítics i socials i buscar un consens d'estratègia. Calen unes reunions i unes estratègies comunes, que no s'han fet mai encara.

Aquestes reunions i estratègies, es faran?

S'han de fer. No s'han fet mai perquè hem estat contínuament en campanyes (les municipals, les de l'estat, ara estem pendants de les del Govern...), i les guerres partidistes han estat fatals. Aquest fet ho distorsiona tot. Cadascú pren la seva estratègia perquè es va a buscar vots, al cap i a la fi els partits tenen estratègies polítiques i hi ha una confrontació de models. Amb tantes campanyes és difícil que es trobi un espai de consens. S'haurà de fer perquè si no no anem enlloc, estem en un coll d'ampolla sense estratègia, i en part és perquè cada partit està donant força a la seva estratègia sense donar força a una estratègia conjunta. S'ha de fer campanya al Parlament, però el consens no el faran els partits.

«Els que hauran de fer seure els partits per buscar una estratègia conjunta quan tota aquesta campanya que ens espera s'acabi, haurà de ser la societat civil»

Qui realitzarà el consens?



Les entitats que van reunir els partits per afrontar tot aquest tema i buscar un consens va ser Òmnium Cultural i l'Assemblea Nacional Catalana, que en aquell moment van fer seure els partits per buscar una estratègia conjunta. Els que hauran de fer seure els partits per buscar una estratègia conjunta quan tota aquesta campanya que ens espera s'acabi, haurà de ser la societat civil.

Però la societat civil, igual que els partits, també està fragmentada...

Exacte, per això s'han de buscar petites lluites, batalles compartides, com diu el Jordi Cuixart. Encara que em tiri pedres a la meua teulada, la societat civil ha de pressionar als partits perquè actuem, si no, no ho farem. Els partits s'han de reforçar, estructurant el teixit des de la base, recuperant les accions de les lluites compartides. S'han de tornar a fer plataformes a favor de la sanitat de qualitat, de l'educació pública i de qualitat, per l'ecologisme, per la conservació de la llengua catalana... s'ha de tornar a teixir tot allò que es va desteixir i a poc a poc s'ha de crear una mena de projecte que faci prou força per pressionar als partits i a la política institucional, i fer un pas endavant.

El problema que hi ha és als partits i a la societat civil que ho organitza. L'ANC i Òmnium no aconseguiran res si juga a fer feines de partit, això ja ho fem nosaltres, més o menys bé, però ho fem. La política institucional és com un monstre, tot el que entra a dins ho devora: no s'han de fer més partits per canviar els que hi ha perquè acabaràs fent el mateix que els que ja existeixen. Aquestes entitats han de tornar a fer accions de mobilitzacions socials una altra vegada, per activar a la societat civil.

La gent ja no es mobilitza per les lluites compartides?

Malauradament l'independentisme les va absorbir totes i s'han de tornar a fer perquè aquestes petites lluites creen un model de país i pressionen. Les entitats i la societat civil ha de mobilitzar la societat amb accions i projectes il·lusionants. En aquest moment no caldrà mobilitzar la gent per la independència perquè la gent que es mobilitza en aquest país ja és independentista. Ens hem de mobilitzar per aconseguir una sanitat pública i una educació de qualitat... i això sabem que es fa a través de la independència, aquest crec que és el missatge que s'ha de donar. Però això els partits no ho farem perquè som estructures electoralistes, no tenim capacitat de mobilització, està a la societat civil. Arribarà la independència, però no ara. S'han de definir les majories al Parlament i reconstruir el teixit des de la base.

Per què els partits no teniu capacitat de mobilització?

Si un partit encapçala una mobilització, està fent fora a tothom qui no comparteix la seva ideologia, però sí la mateixa lluita, per tant els partits no poden encapçalar les mobilitzacions. El mèrit no és dels partits, és de la gent que s'està mobilitzant, però això hi ha polítics institucionals que no ho entenen, perquè molts no vénen de la base, molts vénen de les joventuts de partits, d'altres camps... però no vénen de la base, de la política al carrer. Moltes persones que tenen un càrrec polític institucional es pensen que són activistes. No són activistes socials, són representants polítics! Han deixat de ser activistes socials perquè ja no pensen com a activistes, pensen en clau de partit.

«Les petites lluites compartides són les que ens faran arribar a la independència»

S'endevina que molts catalans estan cansats. Encara que falti bastant temps, quan la situació actual de pandèmia s'acabi, es tornarà a viure un dia com l'1 d'octubre o manifestacions tan tenses com les que hi va haver els dies posteriors a la sentència?

La gent està desil·lusionada, està cansada per la lluita de l'independentisme al carrer i dels discursos simbòlics de "aconseguirem la independència...", però molta gent vol lluitar per arreglar les petites coses i les petites lluites compartides són les que ens faran arribar a la independència, al final les lluites al carrer són la base per demanar un estat propi davant d'un estat que no et cobreix els mínims. Les petites lluites fan que hi hagi tensió i



ganes de lluitar per, quan calgui, haver de “tocar el xiulet” com va passar, fent un front comú i una estratègia consensuada. Aquesta gent és la que fa tirar amunt a tots els altres. El que cal és tornar a unir a la societat civil amb petits projectes viables i reals però saps que aquestes lluites no s’aconseguiran si primer no et desfàs de l’estat. Llavors, si hi ha lluites compartides, quan toqui, quan tinguem un consens de tot o quan l’estat ens foti contra la paret una altra vegada la gent ja estarà activada per tornar, si convé, a un altre 1 d’octubre.

Pel que diu, la clau de la independència està en les batalles petites i compartides

Sí. S’ha de tornar a engreixar la maquinària des de petites lluites. És el que sempre diem: no hi haurà alliberament nacional sense alliberament social i no hi haurà alliberament social sense alliberament nacional, que és una de les màximes que s’haurien de recuperar, per articular les lluites petites.

2 de juny del 2020

IRINA GRAELLS / LLEIDA